

ORASAM

HABER BÜLTENİ
HAZİRAN 2024 / 75. SAYI

TÜRK DEVLETLERİ BASİTLEŞTİRİLMİŞ GÜMRÜK KORİDORU OLUŞTURACAK

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) ülkeleri, basitleştirilmiş bir gümrük koridoru oluşturacak ve katılımcılar taşınan mallar hakkında önceden bilgi alışverişinde bulunabilecekler. Ülkeler arasındaki ilgili anlaşma Kazakistan Parlamentosu'nda kabul edildi. Bu haber "Vlast" ajansı tarafından duyuruldu.

Kazakistan Maliye Bakanı Madi Takiev, anlaşmanın, katılımcı ülkelerin toprakları arasında taşınan mallar ve araçlar hakkında elektronik bilgi alışverişi yoluyla verimliliği artırmayı ve gümrük kontrol süresini azaltmayı amaçladığını söyledi.

Anlaşma, gümrük işlemlerinin hızlandırılmasını, belge ve prosedür sayısının azaltılmasını ve risk yönetim sistemi kullanılarak mallarla ilgili bilgilerin analizine dayalı güm-

rük kontrol formlarının ve yöntemlerinin kullanımının en aza indirilmesini öngörmektedir. Anlaşmaya göre, gümrük makamları ön bilgi alışverişinden ve doğrudan temaslardan sorumlu yetkili memurları belirlemelidir. Belgede ayrıca "basitleştirilmiş gümrük koridoru" ve "ticaret operatörleri" kavramları da tanıtılmaktadır. Basitleştirilmiş gümrük koridoru, transit halindeki mallar hakkında önceden bilgi alışverişine yönelik, isteğe bağlı kullanıma açık ve tüm taşıma modlarına uygulanabilen elektronik bir sistemdir.

Ticaret operatörleri, mallar ve araçlar hakkında güvenilir bilgi sağlayan, basitleştirilmiş koridora katılan ve anlaşma hükümlerine uygun olarak gümrük işlemlerini tamamlayan kişilerdir.

KIRGIZİSTAN, KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN KAMBARATA-1 HES KONUSUNDA ANLAŞTI

BMG'nin haberine göre Kırgızistan, Kazakistan ve Özbekistan Enerji Bakanlıkları, Kambarata-1 hidroelektrik santrali (HES) inşaat projesi için işbirliğine ilişkin bakanlıklar arası bir anlaşma imzaladı.

Kırgızistan Bakanlar Kurulu'na göre belge, Viyana'daki Uluslararası Yatırım Enerji Forumu'nun ardından imzalandı. Forumda enerji sektörüyle ilgili toplam beş belge imzalandı ve Kambarata-1 HES'in inşası için bir koordinasyon başışçı komitesi kuruldu.

Viyana'daki Uluslararası Yatırım Enerji Forumu Kambarata-1 HES inşaat projesine odaklandı. Forum, Dünya Bankası Grubu'nun desteği ve Avusturya hükümetinin yardımıyla Kırgızistan Bakanlar Kurulu tarafından düzenlendi. Forum sırasında Kırgızistan temiz enerjiyle ilgili diğer girişimleri de sundu.

Etkinliğe, uluslararası finans kuruluşlarının 200'den fazla temsilcisi ve lideri, Orta Asya, Avrupa, Orta Doğu ve özel yatırımcılardan heyetler katıldı.

Narın nehri üzerindeki Kambarata-1, Kırgızistan'daki en büyük hidroelektrik projesidir ve Orta Asya'nın en büyük hidroelektrik girişimlerinden biri haline gelmesi beklenmektedir. Tamamlandığında 1.860 MW kapasiteye sahip olacak HES, yılda 5,6 milyar kWh elektrik üretecektir. Ön tahminler, barajın 256 metre yüksekliğinde olacağını ve rezervuarın 5,4 milyar metreküpten fazla su tutacağını göstermektedir.

ÖZBEK ŞİRKETİ BİŞKEK’TE PARKE KAROSU ÜRETİMİ YAPMAYI PLANLIYOR

Özbek Twin Stone şirketi ve Özbek-Kırgız Kalkınma Fonu, Bişkek’te parke karoları üretmek üzere ortak bir girişim başlatmak için bir yatırım projesi hazırlamaya yönelik ön planları görüştü.

Fona göre, Özbek-Kırgız Kalkınma Fonu yönetim kurulu başkanı Aali Aaliyev 14 Haziran’da Twin Stone müdürü Sarvar Mirakilov ile bir araya geldi. Görüşme sırasında Mirakilov, yarı kuru vibro-presleme yöntemiyle kaldırım karoları ve peyzaj elemanları üretimi için Alman-Çin şirketinin Özbekistan’daki en büyük otomatik hatlarından biri-

nin devreye alınması da dahil olmak üzere şirketin son projeleri hakkında bilgi verdi.

Taraflar, Twin Stone ile ortaklaşa bir yatırım projesinin hazırlanmasına yönelik ön planları görüştü. Bişkek’te kaldırım karosu üretimi için bir ortak girişim kurulması konusu ele alındı. Görüşme sırasında işbirliği yapılabilecek alanlara ilişkin ileri aşamalar da belirlendi.

TÜRKİYE İLE KIRGIZİSTAN, E-TİCARETİN BOYUTUNU BÖLGESELDEN GLOBALE TAŞIYACAK

PTT iştiraki PTTeM, Kırgız Postası ve Eldik Bank işbirliği ile geliştirilen e-ticaret ve e-ihracat projesi, Türkiye ve Kırgızistan'ın yanı sıra bölge ülkelerini de kapsayacak.

PTTeM Genel Müdürü Hakan Çevikoğlu, Türkiye'de her 5 alışverişin 1'inin e-ticaretle gerçekleştirildiğini ve her 20 siparişten 1'inin de e-ihracat ile yurt dışına gönderildiğini belirterek, "Teknolojinin hızla gelişmesi ve internetin yaygınlaşmasıyla birlikte tüketicilerin alışveriş alışkanlıkları ve beklentileri de bu kapsamda değişmektedir" dedi.

Türkiye ile Kırgızistan, e-ticaret, e-ihracat, e-ticaret, e-ihracat lojistiği ve e-ticaret teknolojileri konusunda işbirliği yaparak Türk, Kırgız ve bölge ürünlerinin yerel, bölgesel ve global tüketicilere ulaşması konusunda adım attı.

Bu kapsamda Kırgızistan ve bölge ülke pazarlarında PTTeM'in geliştirdiği e-ticaret, e-ihracat, e-ticaret ve e-ihracat lojistiği, sadakat çözümleri platformları ve teknolojileri kullanılmaya başlanacak.

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI İŞ FORUMU ISIK GÖL'DE BAŞLADI

Türk Devletleri Teşkilatı Uluslararası İş Forumu 27 Haziran'da Issık Göl kıyısında başladı. Kırgızistan, Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan ve Türkmenistan olmak üzere 6 ülkenin yanı sıra gözlemci ülkeler Macaristan, Kuzey Kıbrıs ve Avrupa odalarının temsilcilerinin katıldığı forumda ülkelere yatırım çekilmesi ve ortak projelerin hayata geçirilmesi konuları ele alınacak.

Açılış konuşmasını yapan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Temir Sariyev, ülkeler arasındaki temasların geliştirilmesi için her geçen gün daha fazla koşul yaratıldığını belirtti.

Sariyev, Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu inşaatının Ekim ayında başlaya-

cağını hatırlattı. "Bu yol faaliyete geçtiğinde Türkiye ve Avrupa'ya giden en kısa yol olacak. Ayrıca alternatif Kuzey-Güney yolu Özbekistan'ı Kırgızistan'ın kuzeyine ve oradan da Kazakistan'a çok daha yakınlaştıracak. Ülkeler arasındaki ilişkileri ve ticareti geliştirecektir" diyen Temir Sariyev, bu yolun kullanılması gerektiğini belirtti. Sariyev, Sermayeli Türk Yatırım Fonu'nun kurulmasının ortak kalkınmada önemli adımlardan biri olduğunu hatırlattı.

KIRGIZİSTAN İLE KAZAKİSTAN ARASINDAKİ TİCARET CİROSU 1,5 MİLYAR DOLARA ÇIKTI

Kırgızistan Ekonomi ve Ticaret Bakanı Daniyar Amangeldiyev, Bişkek'e gelen Kazakistan Maliye Bakanı Madi Takiyev ile resmi görüşmelerde bulundu. Ülkeler arasındaki karşılıklı ticaret cirosunun 1,5 milyar dolara ulaştığı, tarafların bu rakamı 2 milyar dolara çıkarmayı planladığı belirtildi. Bu bilgi Kazakistan Maliye Bakanlığı basın servisinde yer aldı.

Görüşmede yatırım alanındaki işbirliğinin genişletilmesi konuları ele alındı.

Madi Takiyev, Kazakistan'ın Kırgızistan ile işbirliğini güçlendirmeye ve genişletmeye hazır olduğunu belirtti. Astana'da imzalanan

“Müttefiklik İlişkilerinin Derinleştirilmesi ve Genişletilmesi Anlaşması” ve “Yatırımların Teşviki ve Karşılıklı Korunması Anlaşmasının” ortaklık bağlarının geliştirilmesine katkıda bulunduğunu vurguladı.

Madi Takiyev Kırgızistan ziyareti sırasında Korday ve Karasu kontrol noktalarının çalışmalarını da denetledi. Bilgi sistemlerinin çalışmasına özel dikkat gösterdi. Bakan, Kırgız gümrük memurlarının malların hareketindeki potansiyel ihlalleri tespit etmelerine yardımcı olan otomatik risk yönetim sisteminin işleyişini yakından inceledi.

AZERBAYCAN, KAZAKİSTAN'IN PETROL SAHALARINA YATIRIM YAPMA OLASILIĞINI DEĞERLENDİRİYOR

Bu haberin Kazakistan'ın Azerbaycan Büyükelçiliği'nin bilgisi dahilinde verildiği bildirildi. Haberde Kazakistan'ın Azerbaycan Büyükelçisi Alim Bayel ile Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) Başkanı Rovshan Najaf arasında 31 Mayıs'ta gerçekleştirilen görüşmenin detayları açıklandı.

Ulusal petrol ve gaz şirketleri arasındaki karşılıklı ilişkilerin başarılı bir şekilde geliştiği vurgulandı. Petrol ve gaz alanında gelecekteki işbirliği umutları konusunda görüş alışverişinde bulunuldu. Büyükelçilik, özellikle Azerbaycan tarafının Kazakistan'ın petrol sahalarına

yatırım yapma olanaklarıyla ilgilendiğini ve olanaklarını değerlendirdiğini ifade etti.

Bayel, 2023 yılında Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) boru hattıyla Kazak petrolünün Azerbaycan topraklarından tedarikinin başladığını hatırlattı. 2023 yılında 1 milyon 057 bin ton Kazak petrolünün BTC ile ihracata devam edilmek üzere Aktau limanından Azerbaycan'a gönderildiğini bildirdi.

Taraflar hacmi daha da artırma olanaklarını araştırmaktadır. Kazakistan aynı zamanda Azerbaycan'ın Bakü-Supsa petrol boru hattını kullanma önerisini de incelemektedir. Büyükelçilik, bu yöndeki tedariklerin ticari koşullara bağlı olacağını kaydetti.

AZERBAYCAN VE KAZAKİSTAN'IN HAZAR DENİZİ BOYUNCA OPTİK FİBER DÖŞENMESİNE YÖNELİK YATIRIMLARININ HACMİ

Kazakistan ve Azerbaycan'ın iletişim operatörleri Hazar Denizi yatağına Trans-Hazar fiber-optik iletişim hattı döşeme projesine 50.6 milyon dolardan (23 milyar tenge) fazla yatırım yapacak.

Report'un Kazakistan Bakanlar Kurulu basın servisine atıfta bulunarak verdiği habere göre, bu karar Kazakistan Dijital Kalkınma, İnovasyon ve Havacılık ve Uzay Sanayi Bakanı Jaslan Madiyev tarafından bir hükümet toplantısı sırasında açıklandı.

Madiyev, "Bugün Kazakhtelecom JSC (Kazakistan'ın ulusal telekomünikasyon şirketi) ve AzerTelecom LLC arasında bir

ortak girişim kuruldu ve bir sualtı fiber-optik iletişim hattının tasarımı ve döşenmesi için bir yüklenici seçme ihalesi tamamlanıyor. Hazar Denizi'nin dibine optik döşenmesi 370 kilometreyi bulacak" dedi. Hazar Denizi dibinde Trans-Hazar fiber optik iletişim hattı projesi, Avrupa ve Asya arasında dijital bir telekomünikasyon koridoru oluşturulmasını öngören "Dijital İpek Yolu" projesinin bir parçasıdır. Daha önce projenin hayata geçirilmesi için son tarihin 2025 olduğu bildirilmişti. Sualtı fiber-optik iletişim hattı Aktau - Sumgayit güzergahı boyunca uzanacak. Maksimum çıkış kapasitesi 400 Tbps'ye ulaşacak.

TÜRK DEVLETLERİNİN KENDİ GÜMRÜK BİRLİKLERİNE İHTİYACI VAR - TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ BAŞKANI

Türk devletlerinin kendi gümrük birliklerini oluŐturmaları gerekiyor. Bu husus Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Mustafa Rifat Hisarcıkloğlu tarafından TDT ölkeleri ikinci forumunda dile getirildi.

Hisarcıkloğlu, bugün itibariyle Türk Şirketlerinin Kırgızistan'da toplam değeri yaklaşık 1 milyar dolar olan 93 projeyi hayata geçirdiğini ve yatırımların sadece Kırgızistan'ın iç pazarıyla sınırlı kalmadığını söyledi.

Hisarcıkloğlu, "Kırgızistan'daki yatırımlar,

AEB sayesinde çok daha geniş bir coğrafyaya ulaŐılması anlamına geliyor. Bu da 180 milyonluk bir pazara eriŐim anlamına geliyor. Ayrıca Kırgızistan Çin'e komŐu ve bu pazar da dikkate değer" dedi. Hisarcıkloğlu ayrıca uzun vadede Türk devletlerinin mutlaka TDT çerçevesinde kendi gümrük birliklerini oluŐturmaları gerektiğini de sözlerine ekledi.

İLAÇ SEKTÖRÜNDE ÖZBEKİSTAN-MACARİSTAN İŞBİRLİĞİNİN DAHA DA GELİŞTİRİLMESİYLE İLGİLİ BEKLENTİLER TARTIŞILDI

Dunyo haber ajansının bildirdiğine göre, Büyükelçi Oybek Şahavdinov, Meditop Pharmaceutical Ltd'nin genel müdürleri ve kurucuları David Greskowits ve Zoltan Ach ile bir araya geldi ve şirketin üretim tesislerini, araştırma ve üretim laboratuvarlarını ziyaret ederek en son teknolojiler, tıbbi ilaçların geliştirilmesi, üretimi ve paketlenmesi süreçleri hakkında bilgi aldı. Görüşmede Özbekistan'ın yatırım cazibesi, eczacılık alanındaki potansiyeli ve ülkedeki önde gelen eczacılık işletmelerinin faaliyetleri hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu. Özellikle eczacılığın Özbek-Macar işbirliğinin öncelikli alanlarından biri olduğu kaydedildi. Görüşmeler sırasında taraflar Meditop ile işbirliğini

genişletme olanaklarını ele aldı. Şirket temsilcileri, şirketin yenilikçi ilaçların üretimine ilişkin yatırım projesi de dahil olmak üzere Özbekistan'daki varlığını kapsamlı bir şekilde genişletmeye kararlı olduğunu vurguladı.

Taraflar ayrıca Meditop tarafından üretilen geniş bir ilaç yelpazesinin Özbekistan'da ruhsatlandırılması konusunu da ele aldı. İlaç endüstrisi Macaristan ekonomisi için geleneksel ve en yenilikçi sektörlerden biridir: üretilen ürünlerin yaklaşık yüzde 90'ı ihraç edilmektedir. Macaristan, farmasötik ürünlerin en büyük 20 ihracatçı ve ithalatçı ülkesi arasında yer almaktadır.

ÖZBEK-TÜRK İŞ FORUMU TAŞKENT’TE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Özbek ve Türk şirketlerinin katılımıyla Taşkent’te Özbek-Türk İş Forumu düzenlendi. Bu haber Özbekistan Ticaret ve Sanayi Odası basın servisi tarafından bildirildi. Forum, Türkiye Cumhuriyeti iş çevrelerinden oluşan bir heyetin Özbekistan Cumhuriyeti’ne gerçekleştirdiği ziyaret kapsamında düzenlendi.

Etkinliğin amacı, Özbek ve Türk şirketleri arasında ticari bağların kurulmasının teşvik edilmesi, yeni ortak girişimlerin oluşturulması ve yeni yatırım projelerinin hayata geçirilmesi konularının ayrıntılı olarak incelenmesi idi.

İş toplantısı sırasında taraflar, iki ülkenin girişimcileri arasındaki etkileşimi güçlendirmek için karşılıklı işbirliği konularını ele aldı. Forum sırasında, bu toplantının ikili işbirliğinin geliştirilmesi perspektifleri hakkında kapsamlı bir görüş alışverişi için uygun bir fırsat olduğu ifade edildi.

Taraflar ticari ve ekonomik işbirliği konularını ele aldı. İki ülkenin ekonomik ve yatırım potansiyeli ortaya kondu ve yeni aşamadaki işbirliğinin yönleri belirlendi.

İki taraf, tarım ürünlerinin yetiştirilmesi ve derin işlenmesi, gıda ürünlerinin depolan-

ması, paketlenmesi ve ihracatı için komplekslerin inşası, tekstil ve deri işleme endüstrilerinde modern ortak girişimlerin oluşturulması, özellikle pamuk lifi ve deri hammaddelerinin ortak derin işlenmesi yoluyla hazır marka ürünlerin dış pazarlara tanıtılması, ilaç alanında yeni projelerin geliştirilmesi ve uygulanması konularını ele aldı.

Forum sırasında, Özbekistan ve Türkiye’nin karşılıklı ortaklık arzusunun, iki ülkenin tarihinde gelecek adına önemli bir adım olduğu kaydedildi.

Türkiye’nin Özbekistan’ın önemli ticaret ortaklarından biri olduğunu belirtmek gerekir. Bu yılın ilk 9 ayında karşılıklı ticaret göstergeleri %29 oranında artmıştır. 2016 yılında ticaret hacmi 1,2 milyar dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

Özbekistan’da yaklaşık 500 Türk firması ve şirketi faaliyet göstermektedir. Sadece 2024 yılında Özbekistan’da Türk yatırımcılarının katılımıyla 20’den fazla işletme organize edilmiş, 53 şirketin temsilcilikleri akredite edilmiştir.

ÖZBEKİSTAN VE TÜRKİYE CUMHURBAŞKANLARI İKİ ÜLKENİN ÖNCÜ ŞİRKETLERİNİN YÖNETİCİLERİYLE BİR TOPLANTI GERÇEKLEŞTİRDİ

Özbek-Türk İş Konseyi'nin ilk toplantısı 6 Haziran'da Ankara'da gerçekleştirildi. Konseyin çalışmalarına Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan katıldı.

Özbekistan tarafından Global Textile, ProCab, Agromir Group, ERIELL Group, Akfa Holding, Murad Buildings, SAG, BMB Holding ve Uzbekistan Hydrogen katıldı.

Türk tarafı Çalık, Cengiz, Acıbadem, Ec-

zacıbaşı, Anadolu Grubu, Aksa Enerji, Zorlu, Kalyon ve Onur Grubu gibi büyük holdingler tarafından temsil edildi.

Girişimcilerle yapılan bu diyalog ilk kez böyle bir formatta gerçekleştirildi. Özbekistan ve Türkiye Cumhurbaşkanı, Özbek-Türk İş Konseyi'nin kurulmasının ikili ilişkilerin geliştirilmesinde yeni bir aşamayı simgelediğini belirttiler.

Özbekistan Cumhurbaşkanı ikili ticari-ekonomik ve yatırım ortaklığının olumlu dinamiklerine dikkat çekti. Son beş yılda Türk

sermayeli işletmelerin sayısı üç kat artarak 2.000'e ulaştı ve yatırım hacmi iki katına çıktı.

Son iş forumunun bir sonucu olarak tarım, inşaat, enerji, sağlık, jeoloji, elektrik mühendisliği, inşaat malzemeleri, mücevherat, tekstil ve deri endüstrileri alanlarında önemli bir ikili belge paketi imzalandı.

Cumhurbaşkanı, Türk şirketleri Cengiz Enerji, Aksa Enerji, Çalık Holding, Eczacıbaşı ve Anadolu'nun enerji, inşaat, madencilik ve gıda sektörlerindeki başarılı faaliyetlerini örnek gösterdi.

Ayrıca yatırım işbirliğinin genişletilmesi ve endüstriyel işbirliği gibi perspektif işbirliği alanları da belirlendi.

Özbekistan'da bir sanayi bölgesi ve iki ülke arasındaki etkileşimin lokomotifini olacak bir Özbek-Türk sanayi kümelenmesi kurulması konusunda anlaşmaya varıldı.

Özbekistan Cumhurbaşkanı, değeri 3 milyar doları aşan projeleri hayata geçirmesi planlanan kamu-özel sektör ortaklık mekanizmalarının geliştirilmesine özel olarak dikkat çekti.

Türk madencilik ve jeoloji şirketleriyle madenlerin araştırılması ve çıkarılması konu-

sunda pratik çalışmaların halihazırda başladığı madencilik sektöründeki işbirliği de vurgulandı.

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Özbekistan ile her alanda karşılıklı yarar sağlayan ilişkilerin daha da güçlendirilmesi arzusunu dile getirdi. İki ülkenin iş çevreleri arasında doğrudan işbirliğinin geliştirilmesi için büyük bir potansiyel olduğunu belirten Erdoğan, Konsey katılımcılarını yapıcı diyalog kurmaya davet etti.

Görüş alışverişi sırasında Türk iş çevrelerinin temsilcileri Özbekistan'daki reformların yarattığı fırsatları çok takdir ettiler ve uzun vadeli planları uygulamaya hazır olduklarını ifade ettiler.

Toplantıda, Özbekistan ve Türkiye'nin önde gelen şirketlerinin başkanları tarafından öncelikli alanlarda işbirliğinin derinleştirilmesine ilişkin özel öneriler dile getirildi.

Devlet Başkanları, iş dünyası temsilcilerine birlikte çalışma istekleri konusunda teşekkür etti ve yöneticilerine girişimcilere kapsamlı destek sağlamaları talimatını verdi.

TÜRKİYE İLE ÖZBEKİSTAN ARASINDA 18 ANLAŞMA İMZALANDI

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde yaptıkları ikili görüşmenin ardından Türkiye-Özbekistan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi 3. Toplantısına başkanlık etti.

Türkiye-Özbekistan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi 3. Toplantısının ardından düzenlenen törenle Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev'in huzurunda iki ülke arasında 18 anlaşma imzalandı.

İmza altına alınan anlaşmalar şunlardır:

- Türkiye Adalet Akademisi ile Özbekistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Hukuk Eğitim Merkezi Arasında Niyet Protokolü
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi ile Özbekistan

Cumhuriyeti Yüksek Eğitim, Bilim ve İnovasyon Bakanlığı Arasında Yükseköğretim Kurumları Kariyer Merkezleri Faaliyetlerinin İyileştirilmesi Alanında İşbirliğine İlişkin Protokol

- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi ile Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Kamu Yönetimi Akademisi Arasında İşbirliği Protokolü

- Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Özbekistan Cumhurbaşkanının Dünya Ticaret Örgütü Konuları Özel Temsilcisi Arasında Özbekistan'ın Dünya Ticaret Örgütü'ne Katılımına İlişkin Teknik Yardım ve Kapasite Geliştirme Üzerine İşbirliği Protokolü

- Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Özbekistan Bakanlar Kuruluna Bağlı Özbek Teknik Düzenleme Ajansı Arasında Ürün

Güvenliği ve Kalite Altyapısı Alanında İşbirliği Protokolü

- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Enformasyon ve Kitle İletişim Ajansı Arasında Medya ve İletişim Alanında İş Birliğine İlişkin Niyet Protokolü

- Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Yatırımlar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Arasında Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Genişletilmesine İlişkin Düzenleme

- Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Tarım Alanında İşbirliğinin Genişletilmesine Yönelik Tedbir Planı

- Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Tarımsal Eğitim ve Yayım Alanında İş Birliğine İlişkin İyi Niyet Protokolü

- Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Özbekistan Bakanlar Kuruluna Bağlı Özbek Teknik Düzenleme Ajansı Arasında İşbirliği Anlaşması

- Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel, Mühendislik ve Yüksek Teknoloji Alanında İşbirliği Anlaşması

- Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bölgesel Kalkınma Alanında İşbirliğinin Geliştirilmesine Yönelik Anlaşma

- Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Ekoloji, Çevre Koruma ve İklim Değişikliği Bakan-

lığına Bağlı Turizm Komitesi Arasında Turizm Alanında Niyet Protokolü

- Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Arasında Kültür Alanında Niyet Protokolü

- Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Enerji Bakanlığı Arasında Enerji Dönüşümü Alanında Protokol

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile Özbekistan Ekonomi ve Maliye Bakanlığı Nezdindeki Kadastro Ajansı Arasında İşbirliği Protokolü

- Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Aile ve Kadın Komitesi Arasında Aile ve Kadın Alanında İş Birliğine İlişkin Niyet Beyanı

- Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Dijital Teknolojiler Bakanlığı Arasında Uzayın Barışçıl Amaçlarla Kullanımı, Uzay Bilimleri, Teknolojileri ve Uygulamaları Alanlarında İş Birliği İçin Niyet Protokolü”

Törende ayrıca Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, Türkiye Cumhuriyeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Kapsamlı Stratejik Ortaklığın Derinleştirilmesi Konusunda Ortak Bildiriyi imzaladı.

ÇİN-KIRGIZİSTAN-ÖZBEKİSTAN DEMİRYOLU İNŞAATI EKİM AYINDA BAŞLIYOR

Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu inşaatının Ekim 2024'te başlaması planlanıyor. Bu açıklama Özbek Ulaştırma Bakanı İlhom Mahkamov tarafından O'zbekiston 24 kanalına verilen bir röportajda yapıldı.

6 Haziran'da Pekin'de düzenlenen Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolunun inşasına ilişkin anlaşmanın imza törenine ev sahipliği yapan Bakan, anlaşmayı uzun yıllar süren müzakerelerin sonucu olan tarihi bir belge olarak nitelendirdi.

Mahkamov, anlaşma imzalandıktan sonra yapılması gereken çok iş olduğunu vurguladı. Çalışma gruplarının planlar geliştireceğini, teknik detaylar, zaman çizelgeleri, proje aşamaları ve finansman mekanizmaları üzerinde anlaşmaya varacağını belirtti.

Mahkamov, projenin ilk taşının Ekim 2024'te konmasının planlandığını söyledi. Demiryolu güzergahının zorlu dağlık arazilerden geçeceğine işaret etti (Kaşgar - Torugart - Makmal - Jalal-Abad - Andijan) ve hattın uzunluğunun 486 kilometre olacağı bilgisini verdi..

Kırgızistan'da bir Ortak Proje Şirketi kurul-

ması hükümet düzeyinde görüşüldü. Çin'in şirketindeki payı yüzde 51, Kırgızistan ve Özbekistan'ın her birinin payı ise yüzde 24,5 olacak.

Yeni demiryolu üzerindeki trafik hacminin 2023 yılına kadar yılda 8 milyon tona, 2024 yılına kadar 10 milyon tona ve 2050 yılına kadar 13,5 milyon tona ulaşması beklenmektedir. Malların teslim süresi 7 gün kısılacaktır. Özbekistan, kargo transitinden yılda 150-200 milyon dolar tutarında ekonomik fayda sağlayabilir.

Proje sadece Özbekistan için değil, Tacikistan, Afganistan, Türkmenistan ve diğer ülkeler için de ihracat-ithalat iletişimini geliştirecektir. İki büyük bölgeyi - Çin ve Hint yarımadasını - tek bir demiryolu hattıyla birbirine bağlayarak büyük transit yolu olma potansiyeline sahiptir, bu durum daha önce sadece deniz yoluyla mümkündü. Yeni demiryolu aynı zamanda Orta Asya ülkelerinin Çin üzerinden Pasifik Okyanusu'na ve Çin'den Basra Körfezi'ne ulaşmasını sağlayacaktır.

ÖZBEKİSTAN DAĞLIK BÖLGELERİ TÜRKİYE’NİN DENEYİMLERİNE DAYANARAK GELİŞTİRMEYİ PLANLIYOR

Devlet Başkanlığı Basın Servisi, Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev’in Özbekistan ve Türkiye arasındaki ekonomik ve yatırım işbirliği planlarını değerlendirdiğini bildirdi.

Cumhurbaşkanı’nın geçen hafta Türkiye’ye yaptığı resmi ziyaret sırasında, Özbek-Türk Stratejik İşbirliği Konseyi’nin üçüncü oturumu ve iki ülkenin şirket başkanlarıyla yapılan toplantının ardından 10.1 milyar dolar değerinde 158 yeni proje oluşturuldu. Bu projeler sanayi, enerji, madencilik ve jeoloji, ulaştırma, sağlık ve tarım gibi alanları kapsamaktadır.

Toplantıda ticari ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi için alınacak tedbirler hakkında bilgi verildi. Özellikle, tercihli ticarete ilişkin ikili bir anlaşma çerçevesinde malların isimlendirilmesinin genişletilmesi,

tekstil, deri, ayakkabı, elektrik ve el sanatları ürünlerinde tarife ve vergilerin azaltılması ve Özbekistan’ın İstanbul’da bir ticaret misyonu açması planlanmaktadır. Ayrıca Türkiye’nin deneyimlerine dayanarak dağlık bölgelerin kalkınması için bir yol haritası geliştirilmesi, bir tarım sigortası sistemi kurulması ve uluslararası standartlara uygun bir Özbek-Türk Tohum Test Merkezi açılması planlanmaktadır. Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, büyük Türk şirketleriyle perspektif projelerin kapsamının genişletilmesi ve bölgeler arası işbirliğinin geliştirilmesi için ek talimatlar verdi.

**MİLLİ SAVUNMA BAKANI GÜLER ÖZBEKİSTAN'DA CUMHURBAŞKANI
MİRZİYOYEV İLE GÖRÜŞTÜ**

Özbekistan Cumhurbaşkanlığı Ofisinden yapılan açıklamaya göre, 26 Haziran'da Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, ülkede temaslarını sürdüren Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler ile bir araya geldi. Görüşmede taraflar arasındaki işbirliği konuları ele alındı.

Açıklamaya göre, görüşmede Güler, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın selamlarını ve iyi dileklerini Mirziyoyev'e ilettili.

Mirziyoyev'in 5-6 Haziran'da Ankara'ya yaptığı ziyaret sırasında varılan anlaşmalar çerçevesinde Özbekistan ile Türkiye arasındaki kapsamlı stratejik ortaklığın derin-

leştirilmesi ile ilgili konular da görüşmede ele alındı.

Bakanlıklar arasında yakın ilişkilerin güçlendirilmesi, ortak etkinliklerin düzenlenmesi, askeri uzmanların eğitimi ve diğer konular da dahil olmak üzere askeri ve askeri-tekniik işbirliğinin geliştirilmesine ilişkin meseleler de gözden geçirildi.

Güvenlik meseleleriyle terör, aşırıçılık ve radikalizmle mücadele alanlarında işbirliğinin güçlendirilmesi ve koordinasyonunun ele alındığı görüşmede, Afganistan'daki durum da dahil olmak üzere bölgede barış ve istikrarın sağlanması konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

AZERBAYCAN VE KAZAKİSTAN TARIM FORUMLARI DÜZENLEMEDEN İLGİ GÖSTERİYOR

Azerbaycan ve Kazakistan, iki ülkenin iş çevreleri arasındaki bağları güçlendirmek için ortak tarım forumları düzenlemekle ilgilenmektedir.

Azerbaycan Tarım Bakanlığı'nın Report'a verdiği bilgiye göre, Tarım Bakanı Mejnun Mammadov Kazakistan'ın Azerbaycan Büyükelçisi Alim Bayel ile bir araya geldi.

Taraflar ayrıca Azerbaycan ve Kazakistan arasında tarım alanında yasal sözleşme temelini güçlendirilmesi, tarım ve gıda

ürünlerinin ticaret hacminin artırılması, tarım alanında en çağdaş teknolojilerin transferi, tarım sektöründe araştırma ve eğitim programları alanında pratik programların uygulanması vb. konuları da ele aldılar.

Taraflar, tarım sektöründe uzmanlaşmış yüksek eğitim kurumları ve araştırma enstitüleri arasındaki işbirliğinin genişletilmesi konusunda görüş alışverişinde bulundu.

AZERBAJCAN GAZININ TANAP ARACILIĞIYLA TÜRKİYE VE AVRUPA'YA İHRACATI 63 MİLYAR METREKÜPE ULAŞTI

Azerbaycan gazının Trans Anadolu Gaz Boru Hattı (TANAP) aracılığıyla 1 Mayıs 2024 tarihine kadar Türkiye ve Avrupa'ya taşınma hacmi yaklaşık 63 milyar metreküp civarında gerçekleşti.

Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) konuyla ilgili şu bilgiyi verdi: "12 Haziran 2018'de TANAP'ın Gürcistan-Türkiye sınırından Eskişehir'e kadar olan kısmı hizmete açıldı. Bilgilere göre 1 Mayıs 2024 itibarıyla TANAP üzerinden Türkiye ve Avrupa'ya 62,86 milyar metreküp gaz ulaştırıldı."

1 Mayıs 2024 tarihine kadar TANAP aracılığıyla Azerbaycan'ın 26,95 milyar metreküp "mavi yakıtının" Türkiye'ye, 35,91

milyar metreküpünün ise Avrupa'ya ihraç edildiği bildirildi.

1,85 bin kilometre uzunluğundaki TANAP aracılığıyla "Şahdeniz" sahasının geliştirilmesinin ikinci aşaması kapsamında üretilen Azerbaycan gazının Gürcistan-Türkiye sınırından Türkiye'nin batı sınırlarına taşınması amaçlanmaktadır.

Bu boru hattının taşıma kapasitesi 16,2 milyar metreküp olup, bunun 10 milyar metreküpünün Avrupa'ya, 6 milyar metreküpünün ise Türkiye'nin batı bölgelerine ihraç edilmesi planlanmaktadır.

AZERBAJYCAN VE KIRGIZISTAN DÜŞÜNCE KURULUŞLARI İŞBİRLİĞİ KONUSUNDA ANLAŞTI

Azerbaycan ve Kırgızistan'ın düşünce kuruluşları işbirliği konusunda anlaşdı. Report'un haberine göre anlaşma, Uluslararası İlişkiler Analiz Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı Farid Şafiyev'in Bişkek ziyareti sırasında sağlandı.

Şafiyev, Kırgızistan Cumhurbaşkanı'na bağlı Ulusal Stratejik Girişimler Enstitüsü Müdürü Sancar Mukanbetov ile bir araya geldi.

Görüşmede Azerbaycan ve Kırgızistan arasındaki ikili ilişkilerin çeşitli yönleri ele alındı ve ilişkilerin daha da geliştirilmesi konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

Taraflar ayrıca mevcut jeopolitik durumun her iki ülke üzerindeki olası etkileri, Bakü-Tiflis-Kars ve Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu projeleri de dahil olmak üzere bölgesel ulaşım projelerinin ulaşım bağlantılarının geliştirilmesindeki rolü ve dolayısıyla iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik bağlar gibi konulara da değindi.

Kuruluşlar gelecekte akademik tartışmaları sürdürme, ortak bilimsel yayınlar hazırlama ve etkinlikler düzenleme konusunda mutabık kaldılar.

AZERBAIJAN VE ÖZBEKİSTAN İKTİDAR PARTİLERİ İŞBİRLİĞİ MEMORANDUMU İMZALADI

Yeni Azerbaycan Partisi (YAP) ile Özbekistan Liberal Demokrat Partisi arasında işbirliği anlaşması imzalandı. Report'un haberine göre, belgeyi YAP Genel Başkan Yardımcısı ve Merkez Ofis Başkanı Tahir Budagov ile Azerbaycan'ı ziyaret etmekte olan Özbekistan Girişimciler ve İş İnsanları Hareketi - Liberal Demokrat Partisi Siyasi Konseyi İcra Komitesi Başkanı Aktam Khaitov imzaladı.

Memorandum, Azerbaycan ve Özbekistan arasında stratejik ortaklığın derinleştiril-

mesi ve kapsamlı işbirliğinin artırılmasına ilişkin deklarasyonun hayata geçirilmesine imkân sağlayacaktır.

Aktam Khaitov, bu memorandumun imzalanmasının iki yapı arasında yeni bir işbirliği süreci başlattığını söyledi. Khaitov, "Artık memorandum çerçevesinde işbirliği yapabilecek, deneyim paylaşımı ve örgütsel konularda partiler arası görüşmeler gerçekleştirebilecek, heyet değişiminde bulunabilecek ve partiler arası bağları geliştirebileceğiz" dedi.

74 KIRGIZ SERMAYELİ ŞİRKET AZERBAJCAN'DA KAYITLI

Azerbaycan İşletmeler Birliği Başkan Yardımcısı dedi 74 Kırgız sermayeli şirketin Azerbaycan'da tescil edildiğini söyledi. Söz konusu veriler 27 Haziran'da Azerbaycan Cumhuriyeti Ulusal Girişimci Örgütleri Konferansı Başkan Yardımcısı Vugar Zeynalov tarafından Issık Göl'de düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı'nın uluslararası iş forumunda açıklandı.

Zeynalov'a göre Azerbaycan'da Kırgız sermayeli 74 işletmeden 23'ü aktif durumdadır. Zeynalov, "Bu, artırılması gereken çok küçük bir rakam" dedi. Azerbaycan'ın Kırgızistan'daki yatırım miktarının 5,4 milyon dolar, Kırgızistan'ın Azerbaycan'daki yatırım miktarının ise 5,54 milyon dolar

olduğunu belirten Zeynalov, iki ülke arasındaki ticaret hacminin geçen yıla göre 3,8 kat arttığını kaydetti. Zeynalov ayrıca 2022 yılında Azerbaycan'da "Kırgızistan" Ticaret Evi'nin açıldığını hatırlattı.

İş dünyası derneği başkan yardımcısı, "Turizm alanında ise Azerbaycan, Issık Göl'de Kara-Oy köyünde 5 yıldızlı bir otelin inşasına yatırım yapıyor" dedi. Anlaşmaya göre Azerbaycan'ın bu oteli 3 yıl içinde inşa etmeyi taahhüt ettiğini belirtti. Zeynalov, "Aynı zamanda Kırgızistan 17 hektarlık bir arazi ve 10 yıl boyunca vergiden muafiyet gibi avantajlar sağladı" dedi.

TÜRKMENİSTAN KAZAKİSTAN'A SINIR BÖLGELERİNDE TİCARET EVLERİ AÇMAYI TEKLİF ETTİ

Türkmenistan, Kazakistan'a ülkenin sınır bölgelerinde ticaret evleri açma imkânını değerlendirmeyi teklif etti. Kazakistan Cumhuriyeti Ticaret ve Entegrasyon Bakanlığı'nın bildirdiğine göre, bu teklif Türkmenistan Ticaret ve Dış Ekonomik İlişkiler Bakanı Begench Gochmollaev tarafından Kazakistan Ticaret ve Entegrasyon Bakanı Arman Shakkaliev ile Astana'da yapılan bir toplantı sırasında dile getirildi.

Habere göre, toplantı sırasında bakanlar ticaretin daha da büyümesini sağlamak ve olumlu dinamiklerini sürdürmek için azami çaba gösterme konusunda anlaştilar.

Shakkaliev'e göre, Türkmenistan pazarı Kazakistan'ın işlenmiş ürünlerinin ihracatı için büyük ilgi görmektedir ve Türkmenistan'a ihracatı artırma potansiyeli 120,3 milyon dolar değerindedir.

Türkmenistan Ticaret ve Dış Ekonomik

İlişkiler Bakanı ise iki ülke arasındaki ticaret hacmini artırmaya hazır olduklarını vurguladı. Arman Shakkaliev, "Kazakistan ile Türkmenistan arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin önemi göz önüne alındığında, Kazakistan İhracat Kredi Ajansı ("KazakhExport"), Türkmen ortaklarını uzun vadeli ticaret finansmanı ve ticari tedarik sigortası alanında desteklemeye hazırdır" dedi.

Taraflar ayrıca Kazakistan'ın KazakhExport'un sigorta kapsamı altında demiryolu mühendisliği ürünleri ve diğer yüksek teknoloji ürünlerinin tedarikini sağlamaya hazır olduğunu vurguladı.

Kazakistan Cumhuriyeti Ticaret ve Entegrasyon Bakanlığı, Kazakistan ve Türkmenistan'ın karşılıklı yarar ve güven temelinde tüm alanlarda işbirliğini güçlendirmeye devam ettiğini belirtti.

TÜRKMENİSTAN, ÇİN'E BORU HATTIYLA GAZ TEDARİKİNDE LİDER KONUMDA

TASS'ın haberine göre, Çin Halk Cumhuriyeti Gümrük Genel İdaresi, Çin Halk Cumhuriyeti'ne (PRC) boru hattı gazı tedarikinde Türkmenistan'ın lider olduğunu belirtti.

Rapora göre Çin, Ocak-Mayıs 2024 döneminde 4 milyar dolar değerinde Türkmen gazı ithal etti. Şu anda Türkmenistan,

Türkmenistan-Özbekistan-Kazakistan-Çin güzergahı boyunca uzanan üç boru hattı aracılığıyla Çin'e doğal gaz ihraç etmektedir. Üretim kapasitesi yılda 55 milyar metreküp gazdır. Çin, Ocak-Mart 2024 döneminde 2,4 milyar dolar değerinde Türkmen gazı ithal etti.

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN,

Rektör Vekili Prof. Dr. Almaz İBRAYEV

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Nasuh USLU

Editör: Prof. Dr. Nasuh USLU

Sayfa Tasarımı: Dr. Maksat ACIKAN uulu

Yayına Hazırlayanlar:

Dr. Maksat ACIKAN uulu, Natalya KURT

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov

Yerleşkesi, Bişkek

Tel: (0996) 0312-25-31-28

Orta Asya ülkelerinden Kırgızca, Türkçe, Rusça,

İngilizce günlük haberler için sitemize bakabilirsiniz:

orasam.manas.edu.kg

Bizi ayrıca Facebook, Instagram,

Twitter'dan da takip edebilirsiniz.

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994

orasammanas

